

מדוע ר' עקיבא הפריש גם מעשר שני וגם מעשר עני מהאתרוג שלקט בא' שבט?

ר' יוסי בר יהודה:

אחד כרבן גמליאל.
(שהולכים באתרוג לפי זמן הלקיטה – ולכן שייך לשנה החדשה)

ואחד כר' אליעזר.
(שהולכים באתרוג לפי זמן החנטה – ולכן שייך לשנה הישנה)

קושיה:

נובע מדעה זו שר' עקיבא פסק כבית שמאי!
(כי נחלקו האם ללכת לפי החנטה שהיתה לפני א' שבט או לפי הלקיטה שהיתה לאחר א' שבט)

תירוץ 1:

מדובר באתרוג שחנט לפני ט"ו בשבט של שנה שעברה [והלקיטה באופן מקרי היתה בא' שבט].

תירוץ 2:

לדעת ר' יוסי בר יהודה, ר' עקיבא לקט את האתרוג בט"ו בשבט (ולא בא' שבט).

ת"ק:

אחד כדברי בית-שמאי.
(שר"ה הוא ב-א' שבט – ולכן שייך לשנה החדשה)

ואחד כדברי בית-הלל.
(שר"ה הוא ב-ט"ו בשבט – ולכן שייך לשנה הישנה)

קושיה:

אין להחמיר כ-2 דעות (כשיודע כמו מי ההלכה - תוס'!).

תירוץ:

ר' עקיבא נהג רק כבית-הלל, אך הסתפק מה היתה דעתם (א' שבט או ט"ו בשבט).

ביט"א

ומי עבדינו כבי תרי. פ"י אדת"ק מקשינן, דס"ד דבעי למימר דר"ע בעי למעבד חדא כבי"ש וחדא כבי"ה ואע"ג דסתרון אהדדי, והיינו דפרכינן ליה מהא דתנינן שהעושה כחומרי ב"ש וכחומרי ב"ה עליו הכתוב אומר והכסיל בחשך הולך, ואוקמינא בעירובין (ז' א') בתרתי דסתרון אהדדי כגון חסרון שדרה וגלגלת לענין טומאה ולענין טריפה וכדפרש"י, וה"נ כשאנו דנין באתרוג דין שניה ודין שלישית תרתי דסתרון אהדדי הוא, ופרקינן דר"ע מספקא ליה סברא דבי"ה ועביד תרתי כי היכא דלעבד כבי"ה ממה נפשך, אבל בדרכי יוסי בר יהודה לא חשיב סתרון אהדדי דהא אילו רצה הכתוב אפשר הוא לשניהם להיות בשנה אחת שאין האחד הפך חבירו, ודוק שכן פרש"י ז"ל.

מהדיר: דכשם שיש בשנה אחת שתי מעשרות מעשר ראשון ומעשר שני כך אילו רצה הכתוב יתכן שיהיה בשנה אחת מעשר שני ומעשר עני... ואילו בר"ע יש סתירה כיון שמחשיב את יום אחד בשבט גם לשנה שניה וגם לשנה שלישית וזה לא יתכן שהם שני הפכים אבל בד"ר יוסי בר' יהודה אינו מחשיב את היום לשתי שנים.

פ"ג י"ג ע"ב

ליקט אתרוג ערב ט"ו בשבט, עד שלא תבוא השמש, וחזר וליקט משתבוא השמש - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש.
היתה שלישית נכנסת לרביעית: שלישית - מעשר ראשון ומעשר עני, רביעית - מעשר ראשון ומעשר שני.

פ"ג י"ג ע"ב

ליקט ירק ערב ראש השנה, עד שלא תבא השמש, וחזר וליקט משתבא השמש - אין תורמין ומעשרין מזה על זה, לפי שאין תורמין ומעשרין לא מן החדש על הישן ולא מן הישן על החדש.
אם היתה שניה נכנסת לשלישית: שניה - מעשר ראשון ומעשר שני, שלישית - מעשר ראשון ומעשר עני.